

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Петро МАКАРЕНКО
«03» березня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

Економіка підприємства

освітньо-професійна програма Підприємництво
спеціальність 076 Підприємництво та торгівля
галузь знань 07 Управління та адміністрування

освітній ступінь Бакалавр

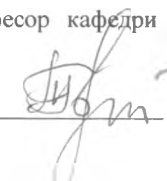
ННІ економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2024-2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Підприємництво спеціальності 076 Підприємництво та торгівля.

Мова викладання: державна

Розробник: Березіна Людмила, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., професор
3 вересня 2024 року

Людмила БЕРЕЗІНА

Схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, протокол від 03 вересня 2024 року № 1

Погоджено гарантом освітньої програми Підприємництво

03 вересня 2024 року

Олена МИХАЙЛОВА

Схвалено головою ради з якості вищої освіти спеціальності 076 Підприємництво протокол від 3 вересня 2024 року № 1

Наталія ДЕМ'ЯНЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання 076ПТБД_бд_2023/ 076ПТ_бд_2023(1) (стн((Зр.))	Заочна форма навчання 076ПТ_бз_2023/ 076ПТ_бз_2024(1) (стн((Зр.))
Загальна кількість годин	165	165
Кількість кредитів	5,5	5,5
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова	обов'язкова
Рік навчання (курс)	2/1	2/1
Семестр	3/1	3/1
Лекції (годин)	30	2
Практичні (годин)	26	4
Самостійна робота (годин)	109	159
в т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота)	-	40
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань, прикладних вмінь і навичок щодо використання основ прикладної економіки, методів організації ефективного господарювання на рівні основної ланки суспільного виробництва, підприємства, на сучасному етапі розвитку економіки.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: Економічна теорія.

4. Компетентності:

076ПТ_бд_2023

загальні:

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні (фахові):

ФК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК 14. Здатність до аналізу, планування та організації підприємницької діяльності в сучасних умовах.

076ПТ_бд_2024(1) (стн((Зр.))

загальні:

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні (фахові):

ФК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

5. Програмні результати навчання

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - знати тенденції розвитку підприємств з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти; - розуміти механізм функціонування підприємств; - визначати алгоритм утворення прибутку підприємства; - оцінювати результати діяльності підприємства.

6. Методи навчання і викладання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

словесні методи: *лекція, розповідь-пояснення; бесіда;*

наочні методи: *ілюстрування; демонстрування;*

практичні методи: *робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анування, підготовка реферату/дповіді;*

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

методи формування пізнавальних інтересів: *створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.*

3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:

інтерактивні методи: *дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій, «Мозковий штурм».*

комп'ютерні і мультимедійні методи: *використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.*

4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

методи усного контролю: *опитування, бесіда, доповідь;*

методи письмового контролю: *самостійна робота, творче завдання, розв'язування тестів.*

методи самоконтролю: *самостійний пошук помилок; самооцінювання; самоаналіз.*

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Підприємництво. Підприємство як суб'єкт господарювання.

Тема 2. Структура та управління підприємством.

Тема 3. Ринок і продукція.

Тема 4. Планування діяльності підприємства.

Тема 5. Земельні ресурси та ефективність їх використання.

Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.

Тема 7. Капітал підприємства.

Тема 8. Інвестиції та інноваційна діяльність підприємства.

Тема 9. Техніко-технологічна база підприємства.

Тема 10. Витрати підприємства.

Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання.

Тема 12. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства..

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Тема 1. Підприємництво. Підприємство як суб'єкт господарювання.	14	2	2	10
Тема 2. Структура та управління підприємством.	13	2	2	9

Тема 3. Ринок і продукція.	13	2	2	9
Тема 4. Планування діяльності підприємства.	13	2	2	9
Тема 5. Земельні ресурси та ефективність їх використання.	13	2	2	9
Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.	13	2	2	9
Тема 7. Капітал підприємства.	15	4	2	9
Тема 8. Інвестиції та інноваційна діяльність підприємства.	15	4	2	9
Тема 9. Техніко-технологічна база підприємства.	13	2	2	9
Тема 10. Витрати підприємства.	13	2	2	9
Тема 11 Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання.	17	4	4	9
Тема 12. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства.	13	2	2	9
Усього годин	165	30	26	109
ЕКЗАМЕН	27	-	-	-

Заочна форма навчання

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Тема 1. Підприємництво. Підприємство як суб'єкт господарювання.	13	-	-	13
Тема 2. Структура та управління підприємством.	13	-	-	13
Тема 3. Ринок і продукція.	16	-	2	14
Тема 4. Планування діяльності підприємства.	13	-	-	13
Тема 5. Земельні ресурси та ефективність їх використання.	13	-	-	13
Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.	13	-	-	13
Тема 7. Капітал підприємства.	13	-	-	13
Тема 8. Інвестиції та інноваційна діяльність підприємства.	14	-	-	14
Тема 9. Техніко-технологічна база підприємства.	13	-	-	13
Тема 10. Витрати підприємства.	14	-	-	14
Тема 11 Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання.	17	2	2	13
Тема 12. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства.	13	-	-	13
Усього годин	165	2	4	159
ЕКЗАМЕН	27	-	-	-

8. Теми практичних занять

Назви тем	Кількість годин
	Денна форма навчання 076ПТБД_бд_2023/ 076ПТ_бд_2023(1) (стн((Зр.))
Тема 1. Підприємництво. Підприємство як суб'єкт господарювання..	2
Тема 2. Структура та управління підприємством.	2
Тема 3. Ринок і продукція.	2
Тема 4. Планування діяльності підприємства.	2
Тема 5. Земельні ресурси та ефективність їх використання.	2
Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.	2
Тема 7. Капітал підприємства.	2
Тема 8. Інвестиції та інноваційна діяльність підприємства.	2
Тема 9. Техніко-технологічна база підприємства.	2
Тема 10. Витрати підприємства.	2
Тема 11 Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання.	4
Тема 12. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства.	2
Усього годин	26

9. Теми самостійної роботи

Назви тем	Кількість годин
	Денна форма навчання 076ПТБД_бд_2023/ 076ПТ_бд_2023(1) (стн((Зр.))
Тема 1. Підприємництво. Підприємство як суб'єкт господарювання..	10
Тема 2. Структура та управління підприємством.	9
Тема 3. Ринок і продукція.	9
Тема 4. Планування діяльності підприємства.	9
Тема 5. Земельні ресурси та ефективність їх використання.	9
Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.	9
Тема 7. Капітал підприємства.	9
Тема 8. Інвестиції та інноваційна діяльність підприємства.	9
Тема 9. Техніко-технологічна база підприємства.	9
Тема 10. Витрати підприємства.	9
Тема 11 Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання.	9
Тема 12. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства.	9
Усього годин	109

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота з дисципліни «Економіка підприємства» не передбачена.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
	Денна форма навчання 076ПТБД_бд_2023/ 076ПТ_бд_2023(1) (стн((Зр.))
ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.	Опитування, тести, виконання практичних завдань, підготовка реферату, презентації, екзамен

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Розв'язування тестів	Виконання вправ на практичних заняттях	Написання рефератів, презентація	
Тема 1. Підприємництво. Підприємство як суб'єкт господарювання.	1	3	2	8	6
Тема 2. Структура та управління підприємством.	1	3	2		6
Тема 3. Ринок і продукція.	1	3	2		6
Тема 4. Планування діяльності торговельного підприємства.	1	3	2		6
Тема 5. Земельні ресурси та ефективність їх використання.	1	3	2		6
Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.	1	3	2		6
Тема 7. Капітал торговельного підприємства.	1	3	2		6
Тема 8. Інвестиції та інноваційна діяльність підприємства.	1	3	2		6
Тема 9. Техніко-технологічна база торговельного підприємства.	1	3	2		6
Тема 10. Витрати торговельного підприємства.	1	3	2		6

Тема 11 Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання.	1	3	2		6
Тема 12. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства.	1	3	2		6
Екзамен	-	-	-		20
Разом	12	36	24	8	100

Заочна форма навчання

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Розв'язування тестів	Виконання вправ на практичних заняттях	Написання контр. роб.	
Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання. Види і організаційно-правові форми підприємств.	-	-	-	20	-
Тема 2. Структура та управління підприємством.	-	-	-		--
Тема 3. Ринок і продукція.	-	-	-		-
Тема 4. Планування діяльності торговельного підприємства.	5	5	10		20
Тема 5. Земельні ресурси та ефективність їх використання.	-	-	-		-
Тема 6. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.	-	-	-		-
Тема 7. Капітал торговельного підприємства.	5	5	10		20
Тема 8. Інвестиції та інноваційна діяльність підприємства.	-	-	-		-
Тема 9. Техніко-технологічна база торговельного підприємства.	5	5	10		20
Тема 10. Витрати торговельного підприємства.	-	-	-		-
Тема 11 Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання.	-	-	-		-

Тема 12. Економічна безпека та антикризова діяльність підприємства.	-	-	-	-	-
Екзамен	-	-	-		20
Разом	15	15	30	20	100

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях впродовж семестру у формі усного опитування, розв'язування тестів, виконання реферату/презентації, виконання контрольної роботи здобувачами заочної форми навчання.

Формою семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим і навчальним планом є екзамен.

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання навчальної дисципліни та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом.

Мінімальний пороговий рівень оцінки за програмним результатом навчання не може бути нижчим за 60 % від підсумку максимально можливої кількості балів.

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

Денна форма навчання:

- опитування (0 – 1 бал); 0 балів – здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або відповіді не вірні; 0,5 бала – здобувач вищої освіти орієнтується у проблемі, яка розглядається, але відповідає невпевнено; 1 бал – відповіді правильні, обґрунтовані, здобувач вищої освіти добре знає вимоги до діяльності за спеціальністю;
- розв'язування тестів (0 – 3 бали). 0 балів – понад 90% відповідей невірні; 1 бал вірні 50% відповідей; 3 бали – вірні понад 95 % відповідей, здобувач вищої освіти знає вимоги до діяльності за спеціальністю;
- виконання вправ на практичних заняттях (0 – 2 бали); 0 балів здобувач вищої освіти не виконав передбачений обсяг завдань; 0,5 бала – виконано до 30% завдань; 1 бал виконано до 70% завдань; 2 бали – виконано 100 % завдань, здобувач вищої освіти знає вимоги до діяльності за спеціальністю;
- написання рефератів за темами навчальної дисципліни (0 – 8 балів). Впродовж семестру здобувач вищої освіти виконує один реферат за обраною темою. 0 балів – реферат не виконаний; 2 бали – реферат виконано, але є ряд суттєвих помилок; 4 бали – реферат виконано, але виступ не підготовлено; 6 балів – реферат виконано і зроблене коротке повідомлення; 8 балів – реферат виконано і за його матеріалами підготовлено змістовну доповідь або презентацію;

Заочна форма навчання:

- опитування (0 – 5 балів); 0 балів – здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або відповіді не вірні; 2 бали – здобувач вищої освіти орієнтується у проблемі, яка розглядається, але відповідає невпевнено; 5 балів – відповіді правильні, обґрунтовані, здобувач вищої освіти добре знає вимоги до діяльності за спеціальністю;
- розв'язування тестів (0 – 5 балів). 0 балів – понад 90% відповідей невірні; 2 бали вірні 50% відповідей; 5 балів – вірні понад 95 % відповідей, здобувач вищої освіти знає вимоги до діяльності за спеціальністю;
- виконання вправ на практичних заняттях (0 – 10 балів); 0 балів здобувач вищої освіти не виконав передбачений обсяг завдань; 3 бали – виконано до 30% завдань; 7 балів виконано до 70% завдань; 10 балів – виконано 100 % завдань, здобувач вищої освіти знає вимоги до діяльності за спеціальністю;
- написання контрольної роботи за темами навчальної дисципліни (0 – 20 балів). Впродовж семестру здобувач вищої освіти виконує одну контрольну роботу. 0 балів – контрольна робота не виконана; 10 балів – контрольна робота виконана, але є ряд

суттєвих помилок; 20 балів – контрольну роботу виконано, здобувач вищої освіти знає вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави та демонструє здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

Форма проведення підсумкового контролю згідно навчального плану – екзамен.

Шкала та критерії оцінювання екзамену:

- виконання екзаменаційних завдань (0 - 20 балів); 0 балів – здобувач вищої освіти не дав відповіді на питання екзаменаційного білету та не виконав практичне завдання; 8 балів – повна відповідь на теоретичні питання екзаменаційного білету; 12 балів – повне виконання практичного завдання екзаменаційного білету. Недостатність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Оцінка	Вимоги до знань та умінь здобувачів вищої освіти
Теоретичне	0 балів	Здобувач вищої освіти не дав відповіді на питання екзаменаційного білету та не виконав практичне завдання.
	8 балів	Повна відповідь на теоретичні питання екзаменаційного білету.
Практичне завдання	12 балів	Повне виконання практичного завдання екзаменаційного білету.
Всього (макс. к-ть балів)	20 балів	Недостатність тієї чи іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Мультимедійний проектор, мережа Wi-Fi, платформа MS Windows 10 Pro, Windows 10 Edu, Office 365 (10000 ліцензій для студентів), Internet-браузери, Електронна бібліотека ПДАУ, Електронний репозитарій ПДАУ

13. Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>

2. Академічна мобільність

Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої/міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної

мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті.

3. Неформальна/інформальна освіта

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед / під час опанування даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Edera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету:

<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf>

Назви тем	Навчальна платформа	Назва курсу	Посилання на курс
Тема 3. Ринок і продукція.	Prometheus	Підприємництво: Хто ваш клієнт?	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+ENTREPRENEURSHIP101+2021_T2
Тема 11. Фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання.	Prometheus	Соціальне підприємництво як шлях до фінансової сталості організацій громадянського суспільства	https://prometheus.org.ua/course/course-v1:IZ+SECS101+2021_T3

4. Дедлайни та перескладання

Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання.

Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 25% бал. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Куцик В. І., Кліпкова О. І. Економіка і управління підприємствами у схемах і таблицях : навчальний посібник. Львів : ЛТЕУ, 2020. 316 с.
2. Бойчик І. М. Економіка підприємств: підручник. К.: Кондор-Видавництво-2016. 378 с.
3. Захарченко В. І. Економіка підприємства : навчальний посібник. К. : Ліра-К, 2014. 300 с.
4. Калініченко О. В., Плотник О.Д. Економіка підприємства. Практикум : навчальний посібник. К. : Кондор, 2012. 600 с.
5. Міценко Н. Г. Економіка підприємства: теорія і практикум : навчальний посібник. К. : Ліра-К, 2014. 688 с.

Допоміжні

6. Березіна Л.М., Самойлик Ю.В., Бодрий Я.А. Ефективність праці в аграрних підприємствах: показники, тенденції, стратегія підвищення. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент». Вип. 4 (82). 2019. С. 106-113.
7. Березіна Л.М., Баган Н.В., Потяженко О.М. Перспективні напрями управління ефективністю діяльності підприємства. Приазовський економічний вісник. 2019. № 5(16). С. 120 – 126.

8. Малиновський А.С. Системне відродження сільських територій в регіоні радіаційного забруднення: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2017. 604 с.

9. Малік М.Й., Федієнко П.М. Аграрна реформа і розвиток підприємництва. Київ: ІАЕ УААН, 2018. 271 с.

10. Саблук П.Т. Проблеми ефективного функціонування АПК в умовах нових форм власності та господарювання. Київ: ІАЕ, 2016. Т.1. 831 с.; Т.2. 851 с.

11. Державний класифікатор України «Класифікація організаційно-правових форм господарювання», затверджено наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28 травня 2004 року №97. URL:<http://uazakon.com/document/tpart01/isx01822.htm>.

12. Про держану реєстрацію юридичних і фізичних осіб – підприємців: Закон України від 15 травня 2003 року №755-IV. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.

13. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 р. URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.

14. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991. №959-ХІІ. URL:<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.

15. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 липня 2002 року №40-ІХ. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

16. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-ІІІ. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.

17. Про оплату праці / Закон України від 24.03.95р. № 108/ 95-ВР в редакції Закону України від 06.02.1997 № 50 / 97-ВР, зі змінами і доповненнями. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80>.

18. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19.03.1996 р. № 94/96-ВР. – [Електронний ресурс]. URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/annot/93/96-%D0%B2%D1%80>

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.kiev.ua>. – веб-сторінка Верховної Ради України.

2. <http://www.gov.ua>. – веб-сторінка Кабінету Міністрів України.

3. <http://www.minagro.gov.ua>. – веб-сторінка Міністерства аграрної політики та продовольства України.

4. <http://www.me.gov.ua/kaznach./plsq1/kaza.a.10> – веб-сторінка Головного управління державного казначейства України.

5. <http://www.ukrstat.gov.ua> – веб-сторінка Державного комітету статистики України.